

Yttrande från Regionkommittén om "Den gemensamma jordbrukspolitiken betydelse för regionerna vid EU:s utvidgning"

(2002/C 107/02)

BAKGRUND

Presidiets beslut av den 20 september 2000 att enligt femte stycket i artikel 265 i EG-fördraget avge ett yttrande i frågan och att ge utskott 2 (jordbruk, landsbygdsutveckling och fiskeri) uppdraget att utarbeta yttrandet.

Regionkommitténs yttrande om åtgärder inför anslutningen för jordbruk – Sapard (CdR 273/98 fin ⁽¹⁾).

Regionkommitténs yttrande om den gemensamma jordbrukspolitiken och östutvidgningen (CdR 239/96 fin ⁽²⁾).

Det utkast till yttrande (CdR 416/2000 rév. 2) som antogs av utskott 2 den 9 oktober 2001 (föredragande: Bengt-Anders Johansson, kommunalråd i Gislaveds kommun, S-PPE).

Med beaktande av ovanstående antog Regionkommittén enhälligt vid sin 41:a plenarsession den 14–15 november 2001 (sammanträdet den 15 november) följande yttrande.

Rekommendationer

1. Regionkommittén anser att jordbrukspolitiken också efter utvidgningen skall vara gemensam. Detta för att säkerställa fri rörlighet och handel med livsmedel och jordbruksprodukter på den gemensamma marknaden samt för att konkurrensen mellan medlemsstaterna skall kunna ske på likvärdiga villkor. Ytterligare mål för den gemensamma jordbrukspolitiken är att säkerställa en skälig levnadsstandard samt tillförsäkra konsumenterna tillgång till sunda livsmedel till rimliga priser. Den gemensamma jordbrukspolitiken bör samtidigt implementeras på europeisk, nationell och regional nivå med fullt beaktande av subsidiaritetsprincipen. Detta skall ske inom ramen för en gemensam politik som alltså är EU:s behörighetsområde och därför till fullo respekterar den princip om ekonomisk solidaritet och ekonomisk och social sammanhållning som infördes genom Europeiska enhetsakten. Alla jordbrukare i EU som befinner sig i en viss situation skall alltså behandlas lika.

2. Den budgetplan som antogs i samband med Agenda 2000 lade en grund för en utvidgning inom överenskomna budgetramar. ReK konstaterar samtidigt att en förutsättning för att de medel som finns avsatta för utvidgningen inom ramen för jordbruksbudgeten skall vara tillräckliga är att kandidatländerna gradvis fasas in i systemet med direktstöd. Om alla kandidatländerna i den första omgången (Polen, Ungern, Estland, Slovenien, Tjeckien och Cypern) skall bli medlemmar före 2006 och från start fullt ut omfattas av direktstöden kommer budgetramarna inte att räcka till. Regionkommittén förespråkar därför en gradvis infasning av de nya medlemsländerna i gemenskapens system med direktstöd. Genom att under en övergångsperiod låta nivåerna för direktstöden i kandidatländerna gradvis komma upp till den normala gemenskapsnivån kan skadliga effekter förknippade med ett alltför snabbt införande undvikas.

3. Regionkommittén anser att den gemensamma jordbrukspolitiken behöver reformeras. Reformeringen behövs bland annat för att säkerställa att de mindre gynnade landsbygdsregionernas behov kan tillgodoses. Målet på lång sikt med en reformerad gemensam jordbrukspolitik måste vara att jordbruksföretagen blir konkurrenskraftigare. Kommittén välkomnar en mer långtgående öppning av EU för den globala jordbruksmarknaden än vad som redan beslutats om. Kommittén stöder kommissionens strävan att i WTO-förhandlingarna etablera det multifunktionella jordbruket som framtidsmodell för det europeiska jordbruket. Direktstöden skall minskas i förhållande till företagsstorleken, i syfte att stärka utvecklingen i landsbygdsområdena. De yttersta randområdena och bergsområdena skall utgöra en viktig del av den europeiska jordbrukspolitiken, eftersom man av ekologiska och ekonomiska skäl måste förhindra en utflyttning av befolkningen från dessa områden.

Målsättningen är att stärka den europeiska jordbruksmodellen, som bygger på kvalitet, livsmedelssäkerhet, hälsoskydd och respekt för miljön, samt att se till att denna modell motsvarar konsumenternas krav. Därför bör den gemensamma jordbrukspolitiken ändå behålla stödmekanismer i form av direkta stöd som är ämnade att främja denna modell. Det innebär att dagens stödmekanismer måste genomgå en genomgripande förändring. I stället för att kopplas till produktion och areal bör de dels främja jordbruk som är inriktat på den europeiska modellen som EU vill stärka, dels riktas till jordbruk som dras med de största naturliga hindren när det gäller att konkurrera på marknaden. Den nya stödmodellen bör också ge regionerna utrymme att stödja strukturpolitik och miljöpolitik inom sitt eget område. Vidare bör den nya stödmodellen prioritera familjejordbruk.

⁽¹⁾ EGT C 93, 6.4.1999, s. 1.

⁽²⁾ EGT C 116, 14.4.1997, s. 39.

4. Jordbrukspolitiken efter 2006 bör utformas så att jordbruket och livsmedelsproduktionen i konkurrenskraftiga landsbygdsregioner i huvudsak får verka på en avreglerad marknad. Prisbildningen bör ske som på vilken avreglerad marknad som helst genom en funktion av utbud och efterfrågan. Marknadssignalerna säkerställer därmed att det enbart blir de livsmedel som efterfrågas som kommer att produceras. Regionkommittén anser dock att det även på en avreglerad jordbruksmarknad är viktigt att fortsätta med riktade miljöersättningar för att bland annat komma till rätta med miljöproblemet. Detta i den mån det från samhällets sida finns behov av särskilda miljöinsatser för att exempelvis säkerställa biologisk mångfald, ett varierat landskap eller rekreationsområden. Dessa stöd bör dock vara avlänkade från produktionen av livsmedel och jordbruksprodukter för att inte skapa nya regleringar som stör den avreglerade jordbruksmarknaden.

5. Mindre gynnade landsbygdsregioner och de landsbygdsregioner som drabbas av minskade inkomster till följd av en långtgående avreglering av gemenskapens jordbrukspolitik bör också efter 2006 få del av miljö-, landsbygdsutvecklings- och strukturstöd i den blandning och omfattning som motsvarar behoven i respektive region. ReK anser därför att ansvaret för implementeringen av dessa stöd skall ligga på respektive region eller medlemsstat i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Det är i regionerna och medlemsstaterna som det finns bäst kunskap om i vilken omfattning det finns behov av åtgärder med avseende på rekreation, miljö, struktur- och landsbygdsutveckling. Den regionala implementeringen av dessa program måste även fortsättningsvis rymmas inom ramen för ett gemensamt regelverk och godkännas av kommissionen. Genom en reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken i enlighet med vad som anges under punkt 3, måste det ekonomiska utrymmet för stöd till de mindre gynnade landsbygdsområdena öka, utifrån principen om ekonomisk solidaritet och ekonomisk och social sammanhållning.

6. Regionkommittén anser att det pågående arbetet med att stödja kandidatländerna är mycket viktigt för att de nya landsbygdsregionerna skall kunna integreras på ett bra sätt med den gemensamma jordbruksmarknaden. Dessa landsbygdsregioner kommer sannolikt att behöva en blandning av

strukturstöd, landsbygdsutvecklingsstöd och miljöstöd också i de områden där de naturliga betingelserna är goda för att bedriva jordbruk. Regionkommittén anser vidare att det är viktigt att ökat stöd i form av rådgivning ges inför kandidatländernas medlemskap rörande bland annat behovet av jordreformer, utveckling av förädlingsindustrierna, slakterier m.m. Inte minst bör gemenskapen fortsätta att bidra med stöd och erfarenheter för att säkerställa en hög livsmedelssäkerhet i kandidatländerna, allt i syfte att underlätta integrationen.

7. Regionkommittén anser att målsättningen skall vara att skapa så få specialregler eller övergångslösningar som möjligt med anledning av utvidgningen. De särskilda insatser som kommer att behövas i landsbygdsregionerna i många av kandidatländerna bör i huvudsak kunna rymmas inom den ovan föreslagna modellen för den framtida jordbrukspolitiken. Regionkommittén anser att det kan komma att bli aktuellt med en gradvis infasning av medlemsländerna i gemenskapens system med direktstöd. Kommittén förordar i princip att kandidatländerna skall ha uppfyllt gemenskapens regelverk på samtliga områden. I den mån det kommer att krävas övergångsregler för de nya medlemsländerna vad gäller exempelvis livsmedelssäkerhet måste detta komma att begränsa den fria rörligheten på den gemensamma marknaden för livsmedel och jordbruksprodukter. ReK vill därför uppmana kommissionen att belysa de eventuella problem som kan uppstå i gränsområdena mellan EU 15 och de nya medlemsländerna som en följd av sådana övergångsregler.

8. Regionkommittén anser att det finns stora behov av att förenkla regelverket och underlätta administrationen av den gemensamma jordbrukspolitiken. Dagens system är krångligt och kostar såväl samhälle som enskilda jordbrukare tid och pengar. Regionkommittén anser att den modell för avreglering som här skissas skapar förutsättningar för att minska krångel och byråkrati förknippade med dagens marknadsregleringar. En utveckling mot färre detaljregleringar inom den gemensamma jordbrukspolitiken bör också underlätta integrationen av nya medlemmar i Europeiska unionen. ReK ser positivt på det av kommissionen föreslagna systemet med förenklat stöd till mindre gynnade jordbruksföretag. Det vore dock önskvärt att minskad administration och förenklade regler i framtiden skall omfatta samtliga jordbruksföretag.

Bryssel den 15 november 2001.

Regionkommitténs

ordförande

Jos CHABERT